

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA EĞİTİM VEREN ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLARIN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Teachers Training In Combined Classrooms Problems Encountered Analysis Of Different Variables

Orhan UĞUR

Millî Eğitim Bakanlığı, 24 Kasım İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-6116-5250

Veysi YILDIZ

Millî Eğitim Bakanlığı, 100. Yıl İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-1625-0357

Hüseyin MALÇOK

Millî Eğitim Bakanlığı, 5 Nisan İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-1302-9913

Cite As: Uğur, O., Yıldız, V. & Malçok, H. (2021). “Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunların Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(48): 1803-1814.

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı, Birleştirilmiş Sınıflı Okullardaki Öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerini ortaya koymak ve araştırmanın bulgularına göre problemlerin çözümüne katkı sağlamaktır. Bu amaçla Diyarbakır ilinin Yenişehir ilçesinde görevli 25 birleştirilmiş sınıf öğretmeni ile çalışma yapılmıştır. Veriler onbir sorudan oluşan form ile yarı yapılandırılmış anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler, Birleştirilmiş Sınıf konusunda hizmet içi eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çalışma yapılan okulların hiçbirinde ikili eğitime rastlanılmamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler, yöneticilik görevlerinin olmaması halinde daha başarılı olacaklarını ve idarecilik konusunda ise eğitimlerinden kaynaklanan eksikliklerinin olduğunu belirtmişler. Öğretmenler okulların problemlerini çözmede ailelerin desteğinin alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenler, okulda çalışan diğer öğretmenler ve köyde bulunan anne babalarla kurulacak olan iyi bir iletişim de sorunların çözümüne katkı sağlayacağını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yönetimi, Yönetim Problemleri, Birleştirilmiş Sınıflı okul

ABSTRACT

The main purpose of this research is to present the problems of teachers in schools with multi-grade classes and contribute the solution of problems according to research findings. For this purpose, a study was conducted with 25 joined class teachers working in Yenişehir district of Diyarbakır. The data were collected through a form consisting of eleven questions and a semi-structured questionnaire. The teachers who participated in the study stated that they didn't have a service training in terms of multi-grade class. Furthermore, bilateral training is not found in any of the working with schools. The teachers who participated in the study stated that they would be more successful if they had no managerial positions and there is a deficiency which born of undergraduate education about management. Teachers indicated that receipt of family support on solving the problems of schools should be taken. In addition the teachers who participated in the study express the view that setting a good communication with the other teachers in the school and the parents in the village.

Key Words: School Management, Management Problem, School with Multi-grade Class

1. GİRİŞ

Birleştirilmiş sınıf: Yerleşim bakımından öğrenci sayısının kısıtlı olduğu yerleşim yerlerinde öğrencilerin eğitim ihtiyacını gidermek amacıyla oluşturulan ve uygulanması ihtiyaç doğrultusunda zorunluluk olarak görülen öğretim biçimidir. Türkiye eğitim sistemi ilköğretim ortaöğretim ve yükseköğretim olarak üç kademede ele alınmış ve uygulamaya koyulmuştur. Bu öğretim biçimlerinden ilköğretim iki basamak halinde uygulanmaktadır. Temel öğretim olan ilköğretim ve ortaöğretime hazırlayıcı ve branşlaşmış öğretimin başlangıç seviyesi olarak görülen ortaokuldur. İlkokul öğrenimi tek öğretmenle uygulanmaktadır. Birleştirilmiş sınıf uygulaması olan yerlerde öğretmen aynı ana birkaç sınıfa bakmakla yükümlü kılınmıştır.

Birleştirilmiş sınıf uygulaması 1850'lerden itibaren, Amerika Kıtası'nın kuzeyi ve Avrupa'da ilkokullarda yaygın olarak uygulanan model olmuştur. Sanayi devrimi ve şehirleşme ile birlikte bu sistem, yerini aynı yaş ve seviyeleri içeren müstakil sınıf sistemine bırakmıştır. 1960'ların sonlarında, eğitime önem verilmeye başlanması ve eğitim kaynaklarının artmasıyla birlikte, birleştirilmiş sınıf uygulaması yerini müstakil sınıfların olduğu okul yapısına bırakmaya başlamıştır. Ancak 1980'lerden itibaren bu anlayış tersine bir dönüşle birleştirilmiş sınıf uygulaması dünyanın birçok bölgesinde tekrar işler hale gelmiştir.

(Bayar, 2009). Bugün Avrupa Birliği ülkelerinin hemen hepsinde, ABD’de, Japonya ve Kanada gibi birçok ülkede de birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılmaktadır (Aydemir,2016).

Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri üzerinde büyük ölçüde eğitim seviyesi ve kalitesi etkilidir. Gelişmiş ülkelerde eğitim sistematik olarak öğretmen ve öğrenci potansiyelini en üst düzeye ulaştırmayı hedefleyen bir sistem olarak tasarlanır ve uygulanır. Türkiye’de son yıllarda eğitim sisteminde çeşitli değişiklikler yapılmaktadır. Bu değişikliklerde olumlu sonuçlar alınabilmesi zaman gerektirmektedir. Eğitim sisteminin geliştirilmesi için belirlenen yeni yöntemler uygulamaya konulur. Uygulamadaki yöntemden elde edilen sonuçlar değerlendirilerek, ekleme veya çıkarma yapılır ya da sistem yeniden uygulanır. Eğitim sisteminde yapılan bu değişikliklerle, sistemin geliştirilmesi sağlanabilir.

Dünyanın hızla gelişim ve değişim göstermesiyle, bireylerin öğrenmesi ve kendini yenilemesi zorunluluk haline gelmiştir. Öğrenim seviyesi dünyanın genelinde tekdüze değildir. Dünya genelinde geçerliliği olan bir eğitim sistemi mevcut değildir. Toplumun yapısı, kültürü, inançları gibi birçok etken bireylerin öğrenme düzeyini ve ülkelerin eğitim sistemi yapısını etkileyebilmektedir. Avrupa ülkelerindeki eğitim sisteminde müfredat olarak öğretilen bilgi yoğunluğu ile Afrika ülkelerindeki eğitim sistemindeki bilgi yoğunluğunun aynı olmadığı söylenebilir. Türkiye’deki eğitim sisteminin uygulanabilirliği; yeryüzü şekilleri, nüfus yapısı, iklimsel koşullar ve toplumsal özelliklere göre farklılık gösterebilmektedir. Örneğin; nüfusun az olduğu kırsal kesimlerde yatılı okul, taşınabilir veya birleştirilmiş sınıf sistemi uygulanabilmektedir. Yatılı okullar genelde, ikinci kademe ilköğretim öğrencilerinde uygulanmaktadır. Taşınabilir eğitim için bölgenin ulaşım olanakları ve iklim koşullarının uygun olması gerekir. Taşınabilir eğitimin uygulanmadığı ilköğretim çağındaki öğrencilerin sayısının az olduğu yerleşim yerlerinde birleştirilmiş sınıf sistemi uygulanmaktadır.

Birleştirilmiş sınıflarda farklı gelişim özelliklerine sahip çocuklar aynı ortamda eğitim gördüklerinden dolayı, 4 sınıfın bir arada okutulduğu bir sınıf düşünüldüğünde, 6 ile 10 yaşındaki çocuklar aynı ortamda ders işledikleri görülecektir. Öğretmen açısından düşünüldüğünde birden fazla sınıfa birden çok programı uygulama ortamı mevcut olduğundan bağımsız sınıf okutan bir öğretmenle aynı sürede öğretim programını bitirme şansı mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla öğretim programının öngördüğü davranış değişikliklerinin oluşturulması zorlaşabilecektir. Bu sınıflar için farklı bir programın geliştirilip uygulanması gerekirken ülke genelinde yaygın olan birleştirilmiş sınıfların pek de dikkate alınmadığı söylenebilir. (Gelebek, 2011).

Bireyin en temel haklarından olan eğitim hakkının tüm ülke genelinde her birey tarafından eşit olarak alınması gerekir. Ama birleştirilmiş sınıflarda eğitim gören birey bağımsız sınıfta eğitim gören bir birey ile aynı şartlara sahip olmadığı görülmektedir. Birleştirilmiş sınıflarda okuyan öğrenciler, bilgiye ulaşma kolaylığı bakımından şehir merkezlerinde okuyan öğrencilere göre şanssız bir durumdadır. Çünkü hazırlanan eğitim programları birleştirilmiş sınıfların, durumunu göz önünde bulundurmadığını söyleyebiliriz. Şehirlerdeki müstakil sınıflara göre hazırlanan programın; birleştirilmiş sınıflı köy ilköğretim okullarının yeterliliklerini dikkate almadığını, köy şartlarında eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmeye çalışan öğretmenlerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veremeyeceğini söyleyebiliriz.

Birleştirilmiş sınıf uygulamalarının geçerli olduğu okullarda görev yapan öğretmenlerin sorumluluk ve yükümlülükleri ağırdır. Özellikle okulda tek öğretmen varsa hem dört sınıfın eğitim almasını sağlayacak hem de müdür yetkili kişi olacaktır. Okulun ve öğrencilerin tüm sorumluluğunun tek bir kişide toplanması demektir. İki öğretmenli okullar, tek öğretmenli okullara oranla, öğretmenlere daha az sorumluluk yüklemektedir. Ancak yine de tek bir sınıfa eğitim vermekle, birden fazla sınıfa eğitim vermek arasında fark vardır (Köksal,2002).

Sürekli yenilenen eğitim programlarının, alt yapısı tamamlanmış ve teknolojik yönden donanımlı okullar için uygulanabilir nitelikte olduğu söylenebilir. Ama ülkemiz gerçekleri göz önünde bulundurulduğunda okullarımızın yeterli alt yapı ve teknolojik donanımlara sahip olmadığını söyleyebiliriz. Özellikle birleştirilmiş sınıflı köy okullarımız alt yapı ve teknolojik donanımları çok yetersiz olduğunu söyleyebiliriz. Hazırlanacak olan eğitim programlarının ülkemizin ekonomik ve sosyal koşullarının göz önünde bulundurularak hazırlanması gerektiğini söyleyebiliriz. Çünkü bir okulun sahip olduğu, araç- gereçler, alt yapısı ve fiziki özellikleri öğretim programının uygulamadaki başarısını arttırdığını yapılan araştırmalardan anlayabilmekteyiz (Sınmaz, 2009). Türkiye’de yeryüzü şekilleri, iklim ve nüfus özelliklerine bağlı olarak birçok bölgede birleştirilmiş sınıflı eğitim sistemi uygulanmaktadır. Birleştirilmiş sınıflar genel olarak nüfusun az olduğu kırsal kesimlerde uygulanmaktadır. Öğrenci sayısının veya derslik sayısının yetersizliği ya da öğretmen eksikliği bu sistemin uygulanmasına neden olmaktadır. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sisteminin hem olumlu hem de olumsuz yönleri mevcuttur. Bu araştırma bu konulara ışık tutmayı da

amaçlamaktadır.

Toplumun öğrenme ihtiyacının karşılanmasında, başrolü oynayan öğretmendir. Öncelikli olarak öğreticilik olarak ön plana çıkan bu roller, aynı zamanda danışmanlık, mesleki uzmanlık, toplumsal liderlik, otorite figürlüğü, aile reisliği ve rehberlik olarak kendini göstermektedir (Sünbül, 2003). Bu araştırmanın amacı, birleştirilmiş sınıflı ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin karşılaştığı problemleri belirlemektir. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin okul idaresi konusunda karşılaştığı sorunlar nelerdir?
2. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin öğrenci hizmetleri konusunda karşılaştığı sorunlar nelerdir?
3. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecinde karşılaştığı sorunlar nelerdir?
4. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin aile ve çevre hizmetleri konusunda karşılaştığı sorunlar nelerdir?
5. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin personel hizmetleri konusunda karşılaştığı sorunlar nelerdir?
6. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin mesleki gelişim konusunda karşılaştığı sorunlar nelerdir?
7. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin okulun fiziki şartları konusunda karşılaştığı sorunlar nelerdir?
8. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin ulaşım konusunda karşılaştığı sorunlar nelerdir?

Okul müdürleri zamanlarının çoğunu bakım ve onarımla ilgili bürokratik işlere ayırmak zorunda kalmaktadırlar. Asıl ve öncelikli sorumlulukları olan eğitim ve öğretim işlerine gereken zamanı ayıramama sorunu başka ülkelerdeki okul müdürleri için de sorundur. Bu konuda Garton ve McIntre (1978) tarafından yapılan bir araştırmada, okul müdürlerinin program geliştirmeyi en önemli sorumluluk olarak kabul etmelerine karşın, en fazla zamanı bürokratik işlere harcadıkları belirlenmiştir. Yine Murphy (1990) araştırmasında okul müdürlerinin zamanlarının çoğunu okul programı konusunda harcamaları gerektiğini bildikleri halde bunu yapamamaları zamanlarının önemli bir kısmını kapı, pencere, boya badana, çatı, duvar, dosya, evrak gibi farklı yönetsel işlere ayırdıklarını tespit etmiştir (Akt. Güven, 2009).

2.YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma yöntemi, evren ve örneklem veri toplama yöntem ve teknikleri, veri toplama aracının geliştirilmesi, veri toplama aracının uygulaması ve toplaması üzerinde durulacaktır.

2.1.Araştırma Yöntemi

Bu araştırma, Diyarbakır ili Yenişehir ilçesinde birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda görevli öğretmenlerin karşılaştığı sorunları tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden betimsel çalışma kullanılmıştır.

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili Yenişehir ilçesine bağlı birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturacaktır. Yenişehir ilçesinde 9 tane birleştirilmiş sınıflı ilkokul; 25 tane birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmen ve 569 tane de sınıf öğretmeni bulunmaktadır(Yenişehir MEM).Araştırmanın örneklemi ise, Diyarbakır ili Yenişehir ilçesinden 9 tane birleştirilmiş sınıflı ilkokul; 25 tane birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmen oluşturacaktır.

2.3. Veri toplama aracı

Bu araştırmada birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin sorunlarını belirlemeye yönelik veri toplama yöntem ve tekniklerinden yarı yapılandırılmış anket tekniği kullanılmıştır. Ölçeği uygulanması sonucunda elde edilen veriler “betimsel istatistik teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistikî işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen bir ölçekle “sürekli” hale getirildi. Yeni ölçek, verilen seçenekler arasındaki aralık sayısı cevap seçenek sayısına

bölünerek bulundu. Buna göre 2 aralık 3 seçeneğe bölündü ($2:3 = 0.69$) Bulunan bu sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek yeni ölçek geliştirildi. Verilerin çözümlemesinden elde edilen sonuçlar geliştirilen yeni ölçeğe göre: 1.00–1.69 Hayır 1.70–2.39 Kısmen 2.40–3.00 Evet şeklinde yorumlandı. Verdilerin çözümlenmesi için SPSS paket programı kullanılmıştı.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Sonuçların inandırıcılığı , bilimsel araştırmaların en önemli ölçütlerinden biri olarak kabul edilir. “Geçerlilik” ve “Güvenirlik” bu açıdan araştırmalarda en yaygın olarak kullanılan iki ölçüttür (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 76; Karasar, 2004).

2.5. Nitel Araştırmalarda Geçerlik

Nitel araştırmanın temel özellikleri geçerlik açısından önemli avantajlar ortaya koymakta ve araştırmacıya önemli stratejiler sunmaktadır. Nitel araştırmada araştırmacının esnek olması ilkesi geçerlik konusunda önemli bir araştırmadır. Araştırmacı araştırma süresinde gerekli gördüğü takdirde, yeni stratejilere başvurabilir ; görüşmeye yeni sorular ekleyebilir; daha önce planlanmayan yeni görüşmeler yapabilir ; elde ettiği bilgileri teyit etmek amacıyla farklı veri toplama yöntemleri kullanabilir. Aynı şekilde, ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplama, olayın geçtiği doğal ortam içinde bilgi toplama, uzun süreli bilgi toplama ve elde edilen bulguların teyit edilmesi için alana geri gidebilme ve ek bilgi toplama olanağının olması nitel araştırmada geçerliği oluşturmayı sağlayan önemli özelliklerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 77). Geçerlik iç ve dış geçerlik olmak üzere iki bölümde incelenebilir. İç Geçerlik: İç Geçerlik konusunda araştırmacıdan gerek veri toplama süreçlerinde, gerekse verilerin analizi ve yorumlanması süreçlerinde tutarlı olması ve bu tutarlığın nasıl sağlandığını açıklaması beklenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 79). Araştırmanın iç geçerliği konusunda şu özellikler belirtilebilir: Araştırma bulguları, verilerin elde edildiği ortam dikkate alındığında anlamlı bulunmuş ve bu ortama bağlı olarak tanımlanmıştır. Bulguların, kendi içinde tutarlı ve anlamlı olup olmadığı sürekli olarak kontrol edilmiştir. Ortaya çıkan kavramların anlamlı bir bütün oluşturması sağlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular , farklı veri toplama yöntemleri ile teyit edilmiştir. Farklı kaynaklara ve yöntemlere göre elde edilen bulgular anlamlı bir bütün oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular, daha önce oluşturulan kavramsal çerçeve ve kuramla uyumlu olduğu gözlenmiştir, bu çerçevenin veri toplamada rehber olduğu görülmüştür. Bulguları teyit etmek için, kayıt kasetleri rastgele seçilmiş ve görüşme notları ile karşılaştırılmış bir strateji olarak belirlenmiştir. Bu stratejiler uygun bir biçimde kullanılmıştır. Dış Geçerlik: Araştırma sonuçlarının genellenebilirliğine ilişkindir. Sosyal olayların değişkenliği sebebiyle nitel araştırmaların genellenebilirliği zayıftır. Ancak bir dereceye kadar araştırma benzer ortam ve durumlara genellenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000:79).

2.6. Nitel Araştırmalarda Güvenirlik

Güvenirlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığı açısından önemlidir. Nitel araştırmaların tekrarı insan davranışının değişkenliği nedeniyle güçtür. Araştırmacının alacağı bazı önlemler ile bu güçlükler önlenir. Araştırmacının, araştırmada veri kaynaklarını açık şekilde tanımlaması, kendisinin araştırmadaki konumunu açıkça belirtmesi, araştırma sürecinde oluşan sosyal olayların ve süreçlerin tanımlanması, elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçevenin ve varsayımların tanımlanması, veri toplama ve analiz yöntemlerinin ayrıntılı olarak açıklanması bu önlemlerdendir (Yıldırım ve Şimşek, 2000:80-81). Dış Güvenirlik: Araştırmacının, araştırmada takip ettiği aşamaları açık ve ayrıntılı biçimde sunması, dış güvenilirlik açısından önemlidir. Araştırmanın dış güvenirliliği konusunda şu özellikler belirtilebilir: Araştırmacı, araştırmanın yöntemlerini ve aşamalarını açık şekilde tanımlamıştır. Veri toplama, isleme, analiz etme, yorumlama ve sonuçlara ulaşma konularında gerekli açıklamalar ayrıntılı olarak yapılmıştır. Sonuçlar ortaya konan verilerle açık bir biçimde ilişkilendirilmiştir. İç Güvenirlik: Araştırmacı , araştırmaya yaklaşımını ve araştırmanın çeşitli aşamalarında yaptığı kontrolleri açık bir biçimde tanımlamalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2000:84). Araştırmanın iç güvenirliliği konusunda şu özellikler belirtilebilir: Araştırma soruları açık şekilde ifade edilmiştir. Araştırma sonuçları verilerle uyumludur. Veriler , araştırma sorularının gerektirdiği biçimde ayrıntılı ve amaca uygun olarak toplanmış.

3.4.Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış Görüşme formuile toplanan veriler içerik analizi kullanılarak belli kategorilere ayrılmış ve temalar oluşturulmuştur. İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunu okuyucu tarafından anlaşılır bir hale gelmesini sağlayan işlemler bütünüdür. İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Şimşek ve Yıldırım 2005). Yarı yapılandırılmış anket 25 kişiye uygulanmıştır,

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin yarı yapılandırılmış anket sorularına verdikleri cevaplara ve bu cevaplara ilişkin frekans değerlerine yer verilmiştir. Ayrıca her bir müdür yetkili öğretmen ve sınıf öğretmenlerin sorulan açık uçlu soruya verdiği cevap içerisinde birden fazla görüş analize dâhil edilmiştir.

Araştırmaya katılan birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin %72'si erkek, %28'i kadındır. Araştırmaya katılanların %48'i 1-5 yıl arasında mesleki kıdeme sahip, % 44'ü 5-10 yıl arasında mesleki kıdeme sahip, % 8'i 10-15 yıl arasında mesleki kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılanların % 52'si okullarında müdür yetkili öğretmen olarak, % 48'i ise okullarında öğretmen olarak görev yapmaktadır. Bu verilerden erkek öğretmenlerin çoğunlukta olduğunu (%72), grubun çoğunluğunun mesleki kıdemde 1-5 yıl arasında yoğunlaştığını (%48), yine grubun çoğunluğunun müdür yetkili öğretmen olarak (%52) görev yaptığını görmekteyiz.

4.1.Tema: Okul İdaresi

Bu temada birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin okul idaresi konusunda karşılaştığı sorunlara ilişkin bulgular ve yorumlar ele alınmıştır.

Tablo 1. Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Okul İdaresi Konusunda Karşılaştığı Sorunlar

Sorunlar	f	Yüzde %
Yeterli Bilgi ve Donanımına sahiptir	6	25
Öğretmenlik ve İdarecilik Görevini Aynı Anda Yürütebilmektedir	9	47,3
Resmi Yazışmalarda Yeterlidir	12	26,3
Evrak Takibini Yapabilmektedir	15	15,7

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin % 25 'i yeterli bilgi ve donanımına sahiptir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin % 47,3'ü öğretmenlik ve idarecilik görevini aynı anda yürütebilmektedir seçeneğine kararsızım diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere öğretmenlerin karşılaştığı temel sorun nedir sorusuna ise verdikleri cevaplardan birkaç örneği aşağıda sunulmuştur.

“Aynı anda birden çok görevi (öğretmen, idareci, memur ve hizmetli) yapması.”

“Hem yönetim görevi hem de öğretmenlik görevi yapması. Bu durum öğretmeni iki kat fazla ypratmaktadır.”

“Temel sorun müdür yetkili öğretmenin, öğretmen mi, müdür mü olduğu belli olmaması.”

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin % 26,3'ü resmi yazışmalarda yeterlidir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin % 15,7'si evrak takibini yapabilmektedir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir.

4.2.Tema: Öğrenci Hizmetleri

Tablo 2. Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Öğrenci Hizmetleri Konusunda Karşılaştığı Sorunlar

Sorunlar	f	Yüzde %
Rehberlik Hizmetleri Konusunda yeterlidir	8	33,3
MEB Tarafından Yapılan Sınavlar Hakkında Bilgi Sahibidir	14	58,3
Sosyal Faaliyetleri Uygulayabilmektedir	11	48,8
E-okul Yönetim Sistemlerini Etkin Kullanabilmektedir.	14	58,3

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin % 33,3'ü rehberlik hizmetleri konusunda yeterlidir, seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere, öğretmenlerin karşılaştığı temel sorun nedir sorusuna ise verdikleri cevaplardan birkaç örneği aşağıda sunulmuştur.

“İdarecilik ve öğretmenlik görevinin yanında rehberlik hizmetlerini yürütmesi hem zaman almakta hem de eğitim-öğretimin verimliliğini düşürmektedir.”

“Müdür yetkili öğretmenlerin rehber öğretmenin görevini de yapması.”

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 58,3'ü MEB tarafından yapılan sınavlar hakkında bilgi sahibidir seçeneğine katılıyorum, diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere, öğretmenlerin karşılaştığı temel sorun nedir sorusuna ise verdikleri cevaplardan bir örneği aşağıda sunulmuştur.

“İş yoğunluğu nedeniyle sınavlar takip edilememekte, ayrıca okullarda internetin olmaması aynı şekilde sınavlar hakkında bilgi sahibi olunmasını engellemektedir.”

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 48,8'i sosyal faaliyetleri uygulayabilmektedir seçeneğine katılıyorum, diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 58, E-okul yönetim sistemlerini etkin kullanabilmektedir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir.

4.3.Tema: Eğitim-Öğretim Süreci

Tablo 3. Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Eğitim-Öğretim Sürecinin Yönetiminde Karşılaştığı Sorunlar

Sorunlar	f	Yüzde %
Materyal Kullanımında Sorun Yaşamaktadır	9	37,5
Sınıf Yönetimi Konusunda Başarı Sağlayabilmektedir	14	58,3
Planlama Sürecinde Başarılıdır	9	37,5
Birden Çok Ders Programının Olması Sorun Oluşturmaktadır	12	50

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 37,5'i materyal kullanımında sorun yaşamaktadır seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 58,3'ü sınıf yönetimi konusunda başarı sağlayabilmektedir seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 37,5'i planlama sürecinde başarılıdır seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 50'si birden çok ders programının olması sorun oluşturmaktadır katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere, öğretmenlerin karşılaştığı temel sorun nedir sorusuna ise verdikleri cevaplardan birkaç örneği aşağıda sunulmuştur.

“Aynı sınıfta birden çok sınıfın olması hem zamantüketmekte hem de ders programlarının uygulanmasını oldukça zorlaştırmaktadır.”

“Eğitim süreklilik arz ediyor. Bir zincirin halkaları gibidir. Bir ara verdiğiniz zaman onu tekrar toplamak sıkıntıdır. Biz dediğim gibi eğitim öğretim dışındada başka işlerimiz olduğu için sınıftan bazen kopuyoruz ve bunu toplamak zor oluyor, kopmalar oluyor.”

4.4.Tema: Aile ve Çevre Hizmetleri

Tablo 4. Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Aile ve Çevre Hizmetleri Konusunda Karşılaştığı Sorunlar

Sorunlar	f	Yüzde %
Veliler Hakkında Bilgi Sahibidir	7	29,1
Görev Yaptığı Mahalle ya da Köy Sakinleri ile İletişim Halindedir	15	62,5
Okul Aile Birliğinin Olmaması Sorun Oluşturmaktadır	12	50
Öğrencilerin Durumu Hakkında Velilere Bilgi Vermektedir	6	25

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 29,1'i veliler hakkında bilgi sahibidir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 62,5'i görev yaptığı mahalle ya da köy sakinleri ile iletişim halindedir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere, öğretmenler okul-çevre ilişkisinin iyileştirilmesinde neler yapabilir, sorusuna ise verdikleri cevaplardan birkaç örneği aşağıda sunulmuştur.

“Köy sakinleri ile iletişim kurarak.”

“Muhtar ve imamdan yardım alarak köy sakinleri ile iletişim kurarak.”

“Aileler ile iç içeyiz,köyün en güzel yanı iç içesiniz bir aile gibisiniz.”

“MEB tarafından lojman yapılarak, öğretmenlerin köyde kalmaları için çeşitli teşvikler yapılarak bu sorun giderilebilir..”

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 50'si okul aile birliğinin olmaması sorun oluşturmaktadır katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 25'i öğrencilerin durumu hakkında velilere bilgi vermektedir katılıyorum diyerek belirtmişlerdir.

4.5.Tema: Personel Hizmetleri

Tablo 5. Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Personel Hizmetleri Konusunda Karşılaştığı Sorunlar

Tema	f	Yüzde %
Devlet Memurları Kanunu Hakkında Bilgi Sahibidir	17	70,8
Personelin Güven ve Huzur içerisinde Çalışmasında Etkisi Vardır	14	58,3
Personelin Yönetim Konusundaki İstekleri Sorun Oluşturmaktadır	9	37,8
Personel İlişkilerinde Otorite Kurmakta Sorun Yaşamaktadır	7	29,1

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 70,8'i devlet memurları kanunu hakkında bilgi sahibidir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 58,3'ü personelin güven ve huzur içerisinde çalışmasında etkisi vardır seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 37,8'i personelin güven ve huzur içerisinde çalışmasında etkisi vardır seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 29,1'i personel ilişkilerinde otorite kurmakta sorun yaşamaktadır seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere, müdür yetkili öğretmenlerin karşılaştığı temel sorun nedir sorusuna ise verdikleri cevaplardan birkaç örneği aşağıda sunulmuştur.

“Otorite konusunda personeli ile sorun yaşamaktadır.”

“Aynı anda öğretmen ve müdür olmasından dolayı otorite kuramamaktadır. Bu da yönetim konusunda en büyük sorundur.”

“Mevzuatı bilmemesinden dolayı müdürlük görevinin getirdiği kriterleri yapamamakta, bu durumda otorite problemini büyük sorun olarak getirmektedir.”

4.6.Tema: Mesleki Gelişim

Tablo 6. Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Konusunda Karşılaştığı Sorunlar

Sorunlar	f	Yüzde %
Mesleki Kaynakları Takip Edebilmektedir	10	40
Mesleki Gelişim Toplantı ve Seminerlere Katılabilmektedir	11	45,8
Üst Yönetim, Mesleki Gelişim Konusunda Yardımcı Olmaktadır	10	40
MEB Tarafından Açılan Hizmetiçi Eğitim Kurslarını Takip Etmektedir	13	54,1

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 40'ı mesleki kaynakları takip edebilmektedir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 45,8'i mesleki gelişim toplantı ve seminerlere katılabilmektedir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 40'ı üst yönetim, mesleki gelişim konusunda yardımcı olmaktadır seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere, öğretmenler yönetim konusunda karşılaştıkları sorunları nasıl çözebilirler sorusuna verdikleri cevaptan bir örneği aşağıda sunulmuştur.

“Müdür yetkili öğretmenler genelde tek veya iki öğretmenli okullarda ağırlıklı olarak görev yapmaktadır. Mesleki anlamda kurslara gereksinim duymaktayız ama denetmenler, ilçe milli eğitim yöneticileri bu konuda gereken yardımı göstermemektedir. Üst yöneticilerin söz konusu sorunlarımızı çeşitli kurslarla bizlere mesleki alanda eğitim vererek bu sorunları çözebiliriz.”

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 54,1'i MEB tarafından açılan hizmetiçi eğitim kurslarını takip etmektedir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlere, öğretmenler yönetim konusunda karşılaştıkları sorunları nasıl çözebilirler sorusuna verdikleri cevaplardan birkaç örneği aşağıda sunulmuştur.

“MEB tarafından açılan yönetim alanındaki kurslara katılım sağlanarak bu sorun çözülebilir.”

“Genelde köy okullarında görev yapan öğretmenler internet olmadığından ve köylerde kaldıklarından dolayı hizmetiçi eğitim kurslara katılamamaktadır, bu nedenle bakanlık tarafından bu kurslar posta ile bildirilerek müdür yetkili öğretmenlerin bu kurslara katılımı ile birçok sorun çözüme kavuşmuş olacaktır.”

4.7.Tema: Okulun Fiziki Şartları

Tablo 7.Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Okulun Fiziki Şartları Konusunda Karşılaştığı Sorunlar

Sorunlar	f	Yüzde %
Binaların Bakımını Yaparken Sorun Yaşamaktadır	15	62,5
Yetersiz Dersliklere Çözüm Bulmaktadır	7	29,1
Maddi Anlamda Destek Bulmaktadır	17	70,8
Su, Elektrik ve Isınma Konusunda Sorun Yaşamaktadır	13	54,1

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 62,5'i binaların bakımını yaparken sorun yaşamaktadır seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 29,1'i yetersiz dersliklere çözüm bulmaktadır seçeneğine tamamen katılmıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 70,8'i maddi anlamda destek bulmaktadır seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 54,1'i su, elektrik ve ısınma konusunda sorun yaşamaktadır seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir.

4.8.Tema: Ulaşım

Tablo 8.Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Veren Öğretmenlerin Ulaşım Konusunda Karşılaştığı Sorunlar

Tema	f	Yüzde %
Sorun Yaşamaktadır	12	50
Ulaşım Konusunda MEB Yardımcı Olmaktadır	21	87,5
Ulaşım Sorununu Personeliyle Çözebilmektedir	10	41,6
Ulaşım Giderleri Maddi Olarak Sıkıntı Oluşturmaktadır	16	66,6

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 50'si sorun yaşamaktadır seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 87,5'i ulaşım konusunda MEB yardımcı olmaktadır seçeneğine hiç katılmıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 41,6'sı ulaşım sorununu personeliyle çözebilmektedir seçeneğine katılıyorum diyerek belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin% 66,6'sı ulaşım giderleri maddi olarak sıkıntı oluşturmaktadır seçeneğine tamamen katılıyorum diyerek belirtmişlerdir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada; Diyarbakır ili, Yenişehir ilçesi Birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla, birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan 25 müdür yetkili öğretmen ile sınıf öğretmenine yarı yapılandırılmamış anket uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerinin demografik özellikleri incelendiğinde; %72'si erkek, %28'i ise kadındır. Kadın öğretmen oranının düşük olması dikkat çekicidir. Öğretmenlerin çoğunluğu 1-5 yıl aralığında bir süredir görev yapmaktadır. Ayrıca 10-15 yıl aralığında görev yapanların oranı oldukça düşük ve 16 yıl ve daha fazla kıdeme sahip öğretmen bulunmamaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde; birleştirilmiş sınıflı ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin personel hizmetleri konusunda nadiren sorunla karşılaştıklarını en çok karşılaştıkları sorun ise aynı anda birden fazla sınıfın dersine girmeleri ile birlikte yönetici ve öğretmen olmaları olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenci hizmetlerinde en çok karşılaşılan sorunlar ; e-okul yönetim sistemlerini etkin kullanamamaları, rehberlik hizmeti konusunda yeterli olamamaları ve MEB tarafından yapılan sınavları takip edemeleri başlıca sorunlar olmaktadır. Müdür yetkili öğretmenlerin eğitim hizmetlerinde daha sık sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunların başlıcası birden çok ders programının olması ve kısıtlı bir zaman diliminde bu ders programını uygulamaya zorlanmalarıdır. Okulun fiziki şartlarında en çok karşılaşılan sorun binaların bakımsızlığı ve binaların bakımı için maddi destek bulamamalarıdır. Diğer taraftan norm sayısının artmasıyla yetersiz derslik büyük bir sorun oluşturmaktadır . Diğer sorunlar olan; ulaşım, mesleki gelişim ve aile ve çevre hizmetleride sürekli karşılaşılan sorunlar olmaktadır.

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin öğretim hizmetlerinde en çok karşılaştıkları sorunlar;

dersaraç- gereçlerinin temini ve okul kütüphanesinin oluşturulması ile ilgili konular olup öğretmenler bazen bu sorunla karşılaşmaktadır.

6. ÖNERİLER

Yapılmış olan bu çalışmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak; uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler çalışmanın devamında verilmiştir.

6. 1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- ✓ Türkiye’de özellikle son dönemlerde eğitim alanında birçok yeni eğitim sistemi oluşturulup, uygulanmaktadır. Bu yeni sistemlerin uygulanması aşamasında gerekli ortamın sağlanması gerekir. Öncelikle öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yeni eğitim sistemi ile ilgili tüm bilgilere sahip olmaları sağlanmalıdır. Sistem uygulamaya konduktan sonra uygulama aşaması ve elde edilen sonuçlar değerlendirilip, sistemin artı ve eksileri belirlenmeli ve gerekli görülürse düzenlemeler yapılmalı ya da sistem yeniden oluşturulmalıdır.
- ✓ Birleştirilmiş sınıflı okulların ihtiyaçları, bu okullarda görev yapan öğretmenler tarafından belirlenip, ilgili kurumlara rapor edilmesi gerekir. Sunulan bu raporlara göre belirlenen eksiklikler ilgili kurum tarafından giderilmelidir. Bu eksikler; okullarda kullanılan eğitim araç-gereçleri, teknolojik olanaklar, okullardaki dersliklerin eksikleri, bazı dersler için kullanılan alanların eksikleri olarak sayılabilir.
- ✓ Birleştirilmiş sınıflı okullar genel olarak kırsal kesimlerde yer almaktadır. Bazı kırsal kesimlerde ulaşım sorunu yaşanmaktadır. Bu bölgelerde internet erişimi konusunda sorunlar yaşanabilmektedir. Hatta bazı bölgelerde iklimsel özelliklerden kaynaklı olarak temiz su ve kesintisiz elektrik sağlanması konusunda da sorunlar yaşanabilmektedir. Bu tür sorunların eğitim-öğretime olumsuz etkileri vardır. Ayrıca öğretmenlerin bu tür bölgelerde öğretmenlik yapmak istememesi, öğretmen eksikliğine neden olmakta ya da sık sık öğretmen değişiminin yaşanmasına neden olabilmektedir. Bu durum öğrencilerin adaptasyonunu olumsuz etkileyebilmektedir. Birleştirilmiş sınıflı okulların bulunduğu bölgelerdeki koşullar, idari merciler tarafından bekli daha iyi duruma getirilebilir.
- ✓ Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin program okuryazarlığı alanındaki ihtiyaç düzeyleri belirlenip, gerekli görülen düzenlemeler yapılmalıdır. Öğretmenlerin eğitim-öğretime yönelik özellikleri, bilgi ve becerileri değerlendirilip, eksik oldukları alanlar belirlenebilir. Bu öğretmenlerin eksik oldukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri yönünde teşvik edilmelilerdir. Hatta öğretmenlerin gelişimin destekleyici eğitim programları da düzenlenebilir. Eğitim sistemlerinde yapılan değişikliklerde birleştirilmiş sınıflara yönelik düzenlemelerin yapılmadığı görülmektedir. Birleştirilmiş sınıflar ile müstakil sınıflar arasında farklılıklar vardır. Yeni bir eğitim sistemi oluşturulurken, birleştirilmiş sınıfların özellikleri ve gereksinimleri dikkate alınarak bu tür okullara yönelik uygulamalarda belirlenmelidir. Bu şekilde birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin program okuryazarlığı konusundaki ihtiyaç düzeyleri azaltılabilir.

6. 2. Araştırmacılara Yönelik Uygulamalar

- ✓ Birleştirilmiş sınıflı okullara yönelik çalışmaların sayısı artırılabilir. Özellikle eğitim alanındaki gelişme çalışmaları doğrultusunda hazırlanan yeni eğitim sistemlerinin birleştirilmiş sınıflardaki uygulanabilirliği konusunda çalışmaları yapılabilir.
- ✓ Türkiye’de tüm bölgeler hatta tüm iller farklı özelliklere sahiptirler. Birleştirilmiş sınıflı okullardaki çalışmalar farklı farklı bölgelerde yapılmalı ya da bölgeler arası karşılaştırmaların yapıldığı çalışmalara da yer verilmelidir.
- ✓ Birleştirilmiş sınıflı okullar ile ilgili çalışmalarda öğrencilerin, öğretmenlerin, okul yönteminde görevli öğretmenlerin ve velilerin görüşleri dikkate alınarak çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Öğretmenlerin kişisel özelliklerinin, eğitim-öğretim konusundaki bilgi, beceri ve yeteneklerinin ölçülmesini ve gerekli düzenlemelerin belirlenmesini amaçlayan çalışmalar yapılabilir. Aynı şekilde öğrencilerin kişisel beceri ve yeteneklerinin, belirlenmesi ve birleştirilmiş sınıflarda en iyi eğitimin uygulanabilmesi için gerekli olan yöntemlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Abay, S. (2006), “Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasında Öğrenme-Öğretme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar”. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (SBE).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi

(YYLT), Erzurum.

ERDEM, A., KAMACI, S., & Aydemir, T. (2005). Birleştirilmiş sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar: Denizli örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 1(1-2), 3-13.

Abay, S. (2007), "Birleştirilmiş Sınıflarda Sosyal Bilgiler Öğretimindeki Sorunlar". On Dokuz Mayıs Üniversitesi, SBE, YYLT, Samsun.

Açıkgöz, K.Ü. (2003). Aktif öğrenme, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir, Kanyılmaz Matbaası.

Akbaşlı, S. ve Pilten, Ö. (1999). İlköğretim Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim. Konya, MikroYayınları.

Akdağ, A. (2014). Birleştirilmiş Sınıflı Okullarda Çalışan Müdür Yetkili Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, SBE, YYLT, Ankara.

Alpaltun, K. (2012). Birleştirilmiş Sınıflı Okullarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Materyalleri Konusunda Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri,

Arınç, K. (2002). Türkiye'nin İç Bölgeleri (Doğu, Güneydoğu ve İç Anadolu Bölgeleri), Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Erzurum.

Balcı, A. (2011). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yönetim, Teknik ve İlkeler (9. Baskı), Ankara, Pegem Yayıncılık.

Başaran, İ. E t h e m .(1989). "Artık Öğretmenlere Danışılmıyor ".Öğretmen Dünyası. 113: 18.

Başaran, İ.E. (1996). Türkiye eğitim sistemi. Ankara: Yargıcı Matbaası.

Başaran, İ. E. (1998). Eğitim Psikolojisi, Ankara: Gül Yayınları

Başaran, İ. E. (2000). Eğitim yönetimi, nitelikli okul. Ankara: Feryal Matbaası.

Başaran, İ. E, Örgütsel Davranış İnsanın Üretim Gücü, Feryal Matbaası, 2000,Ankara

Batmaz, G. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Yaptıkları Öğretimsel Düzenlemeler, YYLT, Pamukkale Üniversitesi (PAU), Eğitim Bilimleri Enstitüsü (EBE), Denizli.

Bayar, S. A. (2009). Sınıf öğretmenliği eğitimi anabilim dalı 4. sınıf öğrencilerinin birleştirilmiş sınıflar hakkındaki görüşleri: Gazi Üniversitesi örneği. YYLT, Gazi Üniversitesi, EBE, Ankara.

Binbaşıoğlu, C. (1983). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim Rehberi. Ankara, Binbaşıoğlu Yayınevi.

Binbaşıoğlu, C. (1999). Birleştirilmiş sınıflarda öğretim. Ankara, Anı Yayıncılık.

Binbaşıoğlu, C. (2009). Başlangıçtan günümüze Türk eğitim tarihi: yöneticilerin ve eğitimcilerin kendi yazılarıyla. Ankara, Anı Yayıncılık.

Bülbül, S. (1981). *Öğretmenin Değişen Rolü: Nitelik ve Verimlilikle İlgili Bazı Sorunlar*,

İstanbul: Milli Eğitim, Üç Aylık Eğitim, Bilim ve Sanat Dergisi, MEB

Cicioğlu, H. (1985), Türkiye Cumhuriyeti'nde İlk ve Orta Öğretim (Tarihi Gelişimi), Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

Commission on the Delivery of Rural Education: Report (2013), <http://www.gov.scot/Publications/2013/04/5849/0>, (5.6.2017).

Çeken, D. Y. (2006). Küreselleşme ve Türkiye'de Eğitim Politikaları: Yeniİlköğretim Müfredatı Sosyal Bilgiler Programı Üzerine Bir İnceleme. Ege Üniversitesi, İzmir.

Çınar, İ., (2004). "Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretimine İlişkin Bir Araştırma." İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(7):31-45.

Dedeoğlu, N. Ç. (2010). "Usages de la géométrie dynamique par des enseignants de collège", Sarrebruck: ÉditionsUniversitaires Européennes, 978-613-1-51427-2.

Demirel, Ö. (2007). Eğitimde Program Geliştirme. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Doğan, A. R. (2000). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim. Trabzon, Uzun Yayınevi. Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri. Sosyal

Bilimler Araştırmaları Dergisi. 2, 33-57.

Eker, C. ve Sıcak, A. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıflı öğretime ilişkin zihin imgeleri(metaforları). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN: 1302:8944, 133-153.

Erdem, A. R. (2006). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim. Ankara, Anı Yayıncılık.

Erdem, A. R., Kamacı, S. ve Aydemir, T. (2006). Birleştirilmiş sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar: Denizli örneği. Eğitimde Kuram ve Uygulama 1(1-2), 3-13.

Erol, O. (1999). Genel Klimatoloji, İstanbul, Çantay Kitabevi,

Fidan, N. ve Baykul, Y. (1993). Birleştirilmiş sınıflarda öğretim öğretmen rehberi. Milli Eğitim Bakanlığı ve Unicef Türkiye Temsilciliği, Ankara.

Fidan, N. ve Baykul, Y. (1997). Birleştirilmiş sınıflarda öğretim-Öğretmen kılavuzu. MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü-UNICEF. Ankara.

Gay, L.R. (1996). Educationalresearch. Florida: PrenticeHall.

Göçer, V. (2014). Birleştirilmiş Sınıflarda Karşılaşılan Problemler, Zirve Üniversitesi, SBE, YYLT, Gaziantep.

Gözütok, F. D. (2003). Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:160.

İlkokul Programı, (1968). M.E.B. Yayınları, İstanbul,
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/144/arslan.htm, (12.05.2017).

İzci, E. (2008). İlköğretim Bölümü sınıf Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretime İlişkin Görüşleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7(25), 111-122.

Kazu, İ. Y. ve Aslan, S. (2011). A Comparative Approach to Multigrade Class Implementation: Examples of Vietnam, Peru, Sri Lanka and Colombia. International Online Journal of Educational Sciences,3(3).

Kazu, H. ve Aslan, S. (2012). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretim programına yönelik görüşlerinin incelenmesi (nitel bir araştırma). Turkish Studies, 7(2),693-706.

Karagöz, S. (1965), Yeni İlkokul Program Taslağı ve Ünite Çalışmaları, M.E.B. Yayınları, Ankara.

Karasar, N. (1995). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, Sim Matbaası.

Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi (20. Baskı), Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2010). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, Nobel Yayıncılık.

Kılıç D. ve Abay S. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasında öğretmenlerin öğrenme- öğretme sürecinde karşılaştığı problemlere ilişkin görüşleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7, 623-654.

Komisyon, (2000). İlköğretim Birleştirilmiş Sınıflar Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı. Ankara, M.E.B. Yayınları.

Köklü, M. (2000). Birleştirilmiş sınıfların yönetimi ve öğretim. Beta.

Köksal, K. (2002). Birleştirilmiş sınıflarda öğretim. Ankara, Pegem Yayıncılık. Köksal, K. (2005). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim. Ankara, Pegem Yayıncılık.

M.E.B., (2004). Talim Terbiye Kurulu Program Geliştirme Çalışmaları.

M.E.B. (2005a). İlköğretim 1-5. sınıf programları tanıtım el kitabı. Ankara, Devlet Kitapları MüdürlüğüBasımevi.

M.E.B. (2005b). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Ankara, Kılavuzu (1-5. Sınıflar). Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı Basımevi,

Miller, B. (1991). A Review Of TheQualitativeResearch On MultigradeInstruction. Journal Of Research Education., Winter, 7(2), 3-12.

Mulryan-Kyne, C. (2005). Thegroupingpractices of teachers in smalltwo- teacherprimaryschools in the

Republic of Ireland. Journal of Research in Rural Education, 20(17), 20-17.

Oktaylar, H. C. (2007). KPSS Eğitim Bilimleri. Yargı Yayınevi, Ankara.

Oktay, A. (1991). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri, İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 3

Özben, K. (1997). Birleştirilmiş sınıf uygulamasında karşılaşılan sorunlar. YYLT. PAU,

Phajane, M. H. (2014). Introducing beginning reading using phonics approach. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(10),477.

Pridmore, P. (2004). Education for all: The Paradox of Multigrade Education.

Rodop, H. (1950). Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında öğretim tekniği. Burdur. Yeni Burdur Basımevi.

Üzben, K. (1997). Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar, PAU, SBE, YYLT, Denizli.

Sağ R, Savaş B, Sezer R. (2009), Burdur'daki Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Özellikleri, Sorunları ve İhtiyaçları, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 10 (1).

Sağ, R., Savaş, B. ve Sezer, R. (2008). Birleştirilmiş sınıf uygulaması Burdur örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu Başkanlığı 025-NAP-08 no'lu proje.

Saraçoğlu, S., Büyük, U. ve Tanık, N. (2012). Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören ilköğretim öğrencilerinin bilimsel süreç beceri düzeyleri. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1), 83-100.

Sezer R. (2010). Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki İhtiyaçları Analizi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, SBE. Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, YYLT, Burdur.

Sınmaz, A. (2009). Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programının Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Düzce İli Örneği). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, EBE, YYLT, Bolu.

Şahin, A. E. (2003). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25: 166-175.

Şahin, Ç. (2007). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim, Pegem A Yayıncılık. Ankara.

Şahin, Ç. (2010). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim. (2). Pegem A Akademi. Ankara.

T.C. Denizli Valiliği, <http://www.denizli.gov.tr/cografi-konum>, (25.05.2017). Taşdemir, M. (2000), Birleştirilmiş sınıflarda öğretim. OcakYayınları, Ankara.

Taşdemir, M. (2012). BirleştirilmişSınıflarla Öğretim Öğretmen El Kitabı. Pegem Akademi,Ankara.

Taşdemir, M. (2014). Birleştirilmiş sınıflar hakkında sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: beklenti ve metaforlar. *TurkishStudies- International PeriodicalForTheLanguages, LiteratureandHistory of Turkis hor Turkic*, Volume 9/2 Winter 2014, ANKARA- TURKEY. 1459-1475.

Tekışık, H.H. (1989). Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarında Öğretim. (5). Rehber Yayınevi. Ankara.

Tekin, A. T., Kurt, M., Hayran, S., Hayran, Z. (2006). İlköğretim 1. Sınıf Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabı. Ankara. Yıldırım Yayınları.

Varış, F. (1988), Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi,

Vincent, S. ve Ley, J. (1999), The Multigrade Classroom: A Resource HandbookFor Small, RuralSchools. NorthwestRegionalEducationalLaboratory. Portland,Oregon.

Vural, M. (2005). İlköğretim Okulu Ders Programları ve Öğretim Kılavuzları (1. baskı).

Erzurum, Yakutiye Yayıncılık